

Dušan Gerlovič

Univerzitetni šport skozi prizmo Pedičkovih razgledov in spoznanj

Izvleček

Dr. Franc Pediček je razmišljal in pisal o pojavu športa z antropološkega vidika. Tako je obravnaval tudi področje univerzitetnega športa. Analizo in razmišljanja o področju športa na slovenskih univerzah je opravil v 70. letih prejšnjega stoletja. Ali je njegova sporočilnost tudi po 40. letih pomembna in aktualna za reševanje današnjih problemov univerzitetnega športa? Da bomo lahko na to odgovorili, moramo njegova razmišljanja, ugotovitve in trditve ovrednotiti z vidika sedanjega družbenega stanja in na podlagi tega narediti predlog izboljšav za slovenski univerzitetni šport.

University sport through the prism of Pediček's views and findings

Abstract

Dr Franc Pediček thought and wrote about the phenomenon of sport from the anthropological view. He also studied the area of university sport. He conducted an analysis and wrote down his thoughts about sport in Slovenian universities in the 1970s. Are his ideas and messages even after 40 years important and topical when it comes to solving today's problems in university sport? To be able to answer this question, we have to evaluate his thoughts, findings and assertions from the point of view of today's social conditions and on this basis prepare a proposal to improve Slovenian university sport.

■ Uvodna izhodišča

V letu 2011 smo zanosno proslavljali dvajsetletnico slovenskega športa. Novo nastala država Slovenija in njeni državljani ter državljanke so v dvajsetih letih naredili veliko – slovenski šport je bil eden od glavnih adutov naše globalne prepoznavnosti in narodovega zadovoljstva ter veselja.

Na žalost to ne velja za slovenski univerzitetni šport, ki v letu 2011 preživlja spet eno od svojih mnogoštevilnih katarzičnih obdobj, saj je Bolonjska reforma ob zmedenih odločitvah vodstev slovenskih univerz na področju univerzitetnega športa naredila precejšnjo zmešnjavo. Ta se v praksi kaže v tem, da število redno športno aktivnih študentov v športnih programih, ki jih izvajajo in organizirajo slovenske univerze, drastično upada. Svoje sta doprinesli tudi globalna ekonomska kriza in kriza vrednot. Navkljub evropsko deklariranemu dejstvu, da je »družba znanja pogoj za preživetje«, slovenske univerze, ki predstavljajo »temelj za družbo znanja v Sloveniji«, niso v tranzicijskem obdobju zagotovile kvalitetnega integriranega prehoda »znanja v slovensko družbo«, kot tudi umeščanja univerzitetnega

oz. študentskega športa v študijske obveznosti. Univerzitetni šport predstavlja pomembno univerzalno kvaliteto akademskega življenja študirajoče mladine, ki bo s svojim znanjem in vrednotami krojila celotno družbeno dogajanje in bodoči razvoj Slovenije, širši kulturni prostor in tudi slovenski šport. Slovenske univerze niso poskrbele za ustrezne športne objekte ne glede na to, da je država v tem času zgradila in obnovila preko 400 športnih objektov.

Egoistično in ozko strokovno sklicevanje na samo Bolonjsko reformo in nepoznavanje ali nerazumevanje ostalih mnogoštevilnih EU dokumentov o vlogi in pomenu športa (EU listina o športu, Mednarodna listina o telesni vzgoji in športu – 1978, EU Manifest o mladini in športu – 1995, Resolucija 27. o športu – 1996, Bela knjiga o športu – 2007 ...) je slovenske univerze pripeljalo do tega, da v glavnem »gasilsko« rešujejo probleme univerzitetnega športa, kar ima in bo še imelo daljnosežne posledice za celoten slovenski šport in slovenski narod, ki teži k temu, da postane športen narod.

Pregled števila redno športno aktivnih študentov v programih športne vzgoje nam pove, da je po uvedbi športne vzgoje na Univerzi v Ljubljani v letu 1963 delež

športno aktivnih študentov do leta 1981 strmo naraščal – od 13 % do 63 %, po osamosvojitvi Slovenije pa močno padel na 39 % (v letu 1993). Po letu 2003, ko je znašal 49 %, je ponovno upadel pod 30 % v študijskem letu 2008/09.

Glavni vzrok tega padca je dejstvo, da Bolonjska prenova slovenskih univerz športne vzgoje NI uspela prenesti v prenovljene študijske programe. »To je bil zagotovo korak nazaj in z vidika narodove športne kulture težko razumljivo dejanje« (Berčič, 2011).

■ Pedičkova razmišljanja o športu in športni vzgoji na univerzah

Kot je že navajal Pediček, tudi z dandanašnjim uvajanjem športne vzgoje oziroma športa na univerzo in visokošolske inštitucije ne smemo in ne moremo biti zadovoljni. Pediček ugotavlja, da univerze oz. visokošolske ustanove temeljnega odnosa med *»telesno vzgojo in univerzitetnim študijem«* niso uspeli rešiti in je zato niso uvrstile v *»tkivo svojega študija«*. Celostno gledano pa je bil problem ne-umeščanja *»telesne vzgoje«* pogojen tudi s širšimi družbenimi materialnimi in socialnimi pogoji ter subjektivnimi dejstvi, ki so izhajala iz same stroke in tistih subjektov, ki bi morali zagotoviti izvajanje te dejavnosti.

Ne glede na to, da je preteklo že 40 let, Pedičkove ugotovitve veljajo še danes. Trdimo lahko, da se je temeljna dilema odnosa med sistematično športno vzgojo in strokovnim univerzitetnim študijem še poglobila, saj je Bolonjska reforma izničila pozitivne vplive štiridesetletnega uvajanja redne sistematične športne vzgoje na univerzo. Univerza je v želji po Bolonjski modernizaciji univerzitetnega študija na športno vzgojo enostavno pozabila in tako prispevala svoj delček k uvajanju enostranskega strokovnega monodisciplinarnega študija. S tem so bile poteptane in pozabljene vse pedagoške, sociološke, psihološke, humanistične in ostale paradigme, ki jih je imela in zagotavljala športna vzgoja. Prav tako so se v današnji čas prenesle ostale Pedičkove ugotovitve. Navedene realne ovire za razvoj športa na univerzi namreč zaradi ekonomske in moralne krize družbe postajajo vse večje, subjektivne (to se pravi strokovne težave) pa so dosegle vrhunec s tem, da je vodstvo univerze ob asistenci matične fakultete ukinilo tudi Katedro za športno vzgojo na univerzi.

Po Pedičku so univerze, podobno kot vse ostale ravni šolskega sistema, *»narodov vzgojno-izobraževalni sistem«* in kot *»najvišja raven«* odgovorne za *»obče oblikovalni*

smoter«, ki ima za cilj, da se preko procesa izobraževanja mladih doseže *»vsestransko razvito in doživljajsko ter vrednostno uravnoteženo osebnost«*.

Pediček izhaja iz dejstva, da je univerza univerzalna ustanova, ki je najtesneje vpeta v *»občo vzgojno-izobraževalno, strokovno, raziskovalno ter različno kulturno velevnost določene družbe«*. Prav tako kot danes (Bolonjska reforma, družba znanja, komercializacija visokega šolstva) se je tudi v 70. letih prejšnjega stoletja na veliko govorilo o reformah zaradi vsesplošnega industrijskega razvoja in potreb družbenega razvoja, da se doseže *»večji delež k socializaciji ali družabljenju in k humanizaciji mladih rodov«*.

Zagotovo lahko trdimo, da je tudi danes *socializacija in humanizacija* deležnikov v študijskem procesu ena od glavnih nalog sodobne univerze in da je ta cilj lažje doseči ob pomoči procesov, ki se odvijajo v različnih oblikah športnega udejstvovanja študentov.

Pediček navaja, da je univerza tisto zadnje področje odločilnega vplivanja na oblikovanje celovite osebnosti mladega človeka, ko je možno s sistematično in načrtno športno vzgojo vplivati na socializacijske in humanizacijske strukture, ki jih samo področje univerzitetnega študija zaradi svoje ozkosti ne more zagotoviti. To zagovarja z naslednjimi razlogi:

- **»pravilno pojmovanje »razvite, uravnotežene in kulturne osebnosti«:** kulturna osebnost naj ne bi bila samo tista, ki je dosegla ustrezno stopnjo *»duhovne strasti«* do znanosti in umetnosti, temveč mora razumeti, sprejeti in imeti tudi pozitiven odnos do *»izraznih ali ekspresivnih vrednot gibanja«*. Celovita kulturna osebnost je tudi imperativ današnjega mladega in razmišljajočega *homo sapiensa*, saj mu ekspresivna vrednost gibanja pomeni dodatno kulturno dimenzijo, ki mu zagotavlja boljše možnosti za uspešno delovanje in preživetje;
- **»matrico industrijsko-tehničnega in urbaniziranega okolja«,** ki jo danes lahko transformiramo v matrico postindustrijsko-informacijskega in urbaniziranega okolja, kjer mora imeti kulturna in uravnotežena razvita osebnost pozitiven odnos do temeljnih eksistenčnih vrednot. V tej matrici, ki stoji na temeljnih eksistenčnih vrednotah, pa mora preko vsestranske kulturne osebnosti *»gibalno ustvarjalna oziroma rekreativna izraznost«* zavzemati eno od osnovnih vlog;
- **»družbeno razvojnimi nujnostmi«,** ki izvirajo iz celovitih potreb življenja sodobnega izobraženca, kakor

tudi iz »zahtev in potreb njegovega delovanja in iz zelo pogoste prizadetosti ... celovitosti njegove osebnosti«, ki se odločilno navezuje na »njegovo jutrišnjo strokovno, znanstveno in kulturno ustvarjalnost«. Sistematična, načrtno vodena in vsebinsko bogata športna vzgoja ima svoje neizpodbitne zakonitosti in kot taka mora imeti skladno z zgodovinskimi družbenimi razvojnimi nujnostmi v akademskem procesu izobraževanja na univerzah svoje mesto;

- **»povečane fizične in duševne zahteve sodobnega visokošolskega študija«** se kažejo v natrpanih in zahtevnih urnikih ter obsežnih strokovnih študijskih procesih, ki jih lahko uspešno realizirajo in zaključijo samo duhovno in telesno zdravi in močni mladi ljudje. To stanje lahko dosežemo samo ob dobrih družbenih pogojih za delovanje univerz in vsestranskem vplivu redne in sistemsko načrtno vodene športne vzgoje. Univerza in celotna družba bi morali temeljito premisliti o odnosu do oblikovanja »fizisa« študentske mladine. Klasični oziroma tradicionalni strokovni študij, ki je le ozko duhovno in memorijsko zasnovan, ne zagotavlja kvalitetnega oblikovanja mladih izobražencev. Nujen je multidisciplinarni pristop in širši pristop k izvajanju strokovnega, raziskovalnega in splošno kulturnega dela z mladimi na univerzah. V tem pogledu nam lahko veliko doprinese pozitiven pristop do aktivnega oblikovanja fizisa in njegovih posebnosti, saj je znano podcenjevanje »telesno oblikovalnega sestava« v Pedičkovem in sedanjem času univerzitetnemu študiju prineslo veliko slabega in ga lahko definiramo kot »družbeno nevzdržen odnos«, ki je presegel okvirje univerze. Tako stanje nam mora biti zelo resno opozorilo, ki mora aktivirati in spodbuditi delovanje »navznoter« na sami univerzi, kot tudi »navzven«, to je v širši družbi.

Za premalo uspešno delo na področju športne vzgoje na univerzah Pediček predstavi in obravnava tudi precejšnje število napak in pomanjkljivosti, ki izhajajo iz same stroke oziroma študentske športne vzgoje.

Navaja naslednje slabosti:

- **»ni izdelan jasen in trden teoretičen in operativen sistem«**: stroka ima vrsto nerazčiščenih strokovnih vprašanj, ki se multiplicirajo z dejstvom, da imamo na voljo kar precejšnje število dobrih posameznih predavateljev športne vzgoje, ki se individualno trudijo, glede na njihove strokovne zmožnosti in posebnosti, da izvedejo in organizirajo proces športne vzgoje ali športnega programa na posamezni visokošolski instituciji v takšni ali drugačni obliki. Pomembno

dejstvo je tudi to, da se je zadeva še poslabšala po ukinitvi Katedre za šport na univerzi (kot posledica Bolonjske reforme in reorganizacije Fakultete za šport). Dodatne slabosti so doprinesle individualne in nekonceptualne rešitve na posameznih fakultetah in neposrečena umestitev Centra za univerzitetni šport na univerzo. Sledil je drastičen upad redno športno aktivnih študentov, ki je dosegel med 25 in 30 % v akademskem letu 2010/11;

- **»kadrovske šole vprašanju in problemu univerzitetnega športa niso posvetile ustrezne pozornosti«**: to velja tudi za današnjo Fakulteto za šport, ki se je strinjala z ukinitvijo Katedre za šport na univerzi in tudi ni zagotovila ustrezne »pedagoške in študijske« pozornosti temu področju. Posledica tega je, da so predavatelji in učitelji športne vzgoje prepuščeni lastni pedagoško-strokovni iznajdljivosti in moralno-etničnim vrednotam, kam in kako bodo zapeljali univerzitetni šport. Zaradi te strokovne praznine, za katero so delno krivi tudi sami učitelji športne vzgoje na slovenskih univerzah, imamo kar nekaj različnih teoretičnih in strokovnih izhodišč, kako reševati trenutne strokovne dileme športa in športne vzgoje na univerzi. To strokovno praznino je potrebno takoj odpraviti in zagotoviti delovanje Katedre za šport na univerzi in učiteljem omogočiti ustrezno strokovno in duhovno rast;
- **»pedagoška naključnost« izvajanja športne vzgoje nam dela škodo**: kaže se v tem, da je športna vzgoja študentov nekakšna podaljšana roka športne ustvarjalnosti srednješolskega prostora, kakor tudi v suhem teoretiziranju o pomenu športa in športne rekreacije, različnih športnih centrov in ponudbe na prostem trgu, ki izhaja iz »prostovoljnega rekreativnega delovanja«, za katerega je značilna »nikomur odgovorna osebna ekspresivnost« mladih izobražencev. Posledica tega je, da imamo toliko pedagoških sistemov, kolikor imamo športnih učiteljev. Skrajni čas je, da Fakulteta za šport ob pomoči univerze in posameznih fakultet športno vzgojo in celoten sistem športa postavi v kontekst odgovornega in kompleksnega ter ustrezno pedagoško podprtega sistema, ki bo del rednega študijskega procesa in kot tak nepogrešljiv del socializacije in humanizacije mladih intelektualcev – bodočih nosilcev znanstvenega, gospodarskega in kulturnega razvoja slovenskega naroda;
- **športna vzgoja na univerzi se ne sme reševati na ozek »telesno-vzgojni oziroma telesno-kulturni vidik«**: uvajanje športne vzgoje in športa na univerzo mora obvezno zajeti univerzalni celostni vidik po-

Foto: Bogdan Martinčič

Pred. spec. Dušan Gerlovič predstavlja prispevek.

mena športa, saj mora tudi univerza kot univerzalna institucija zastopati univerzalni vidik svojega delovanja. To je velikokrat težko, saj stroka športno ustvarjalnost predstavlja preozko in tudi sama univerza zaradi pretirane konzervativnosti in strahu pred velikimi spremembami izgublja na univerzalnosti in tako ne uveljavlja interdisciplinarnega oziroma medznanstvenega pristopa, ki je nujno potreben za pravilno umestitev sistematične športne vzgoje v študijske programe in zagotavljanje ustreznega pedagoškega, socialnega, psihološkega in duhovnega razvoja mladih. Samo s takim širokim pogledom in interdisciplinarnim pristopom bomo širši družbeni interes in univerzalni interes univerze poenotili s poslanstvom, ki ga naj ima redna in sistematična športna vzgoja;

– **»poklicno-personalni problem«**, ki se kaže v pomanjkanju kvalitetnega strokovnega kadra, saj kadrovske šole niso zagotovile zadostnega strokovnega usposabljanja za področje univerzitetne športne vzgoje, ki zahteva popolnoma drugačne (kakovostne in specifične didaktično-metodične prijeme), ki se bistveno razlikujejo od *»pedagoškega dela na stopnji srednje ali osnovne šole«*. Dokler ne bodo kadrovske šole tega problema ustrezno rešile, je nesmiselno pričakovati, da bodo univerza in fakultete same brez kvalitetno strokovno usposobljenega kadra same našle ustrezne strokovne rešitve za realiza-

cijo in izvedbo sistema univerzitetne športne vzgoje. Univerza ima vso pravico, da od stroke zahteva in pričakuje, da bodo športni pedagogi, ki izvajajo športno vzgojo na univerzi, imeli vrhunsko *»strokovno in psihološko-pedagoško izobrazbo ter osebno uravnoteženost.«* Samo kvalitetni pedagoški kadri so jamstvo, da bomo zagotovili zaželjene pozitivne transformacije, ki vplivajo na *»vrednostni nazor, socialno vedenje, navade in odzivanje študentov«*;

– **»velika slabost naše dosedanje univerzitetne telesne vzgoje« je v njenih še nedorečenih smotrih:** posledica tega je velika strokovna in vsebinska zmeda, ki ob pomanjkanju strokovne urejenosti in *»delovne discipline«* posameznemu športnemu pedagogu dovoljuje, da si pri svojem delovanju postavlja različne smotre. Tu je zgodovinsko zaslediti različne smotre, ki sežejo od zdravstveno-kurativnih, poudarjanja vitalnosti in gibčnosti, povečevanju delovne in obrambne sposobnosti ... Vsi ti smotri so v glavnem za študentske generacije Pedičkovega in sedanjega časa nezanimive in zgrešene. Velja Pedičkova trditev, da so ciljni smotri za mlade intelektualce v osebni in svobodni ustvarjalnosti ter ekspresivnosti, ki jo mladi intelektualci dosežejo *»s pomočjo gibanja in udeležnosti celovite osebnosti«*, ki poteka *»v okvirih psihosocialne dinamike in njene razvedrilne katarze«*. Prav dejstvo, da nismo bili sposobni postaviti pravilnih

smotrov za športno vzgojo na univerzi, je botrovalo temu, da smo dolgoročno izgubili marsikaterega mladega intelektualca, bili nerazumljeni v naših zahtevah od strani družbe in univerze ter napačno koncipirali izvedbo sistematične športne vzgoje;

- **»prevrednoteno vprašanje smotrov univerzitetne telesne vzgoje pa prav do korenin spreminja njene organizacijske oblike, moduse in sredstva«:** Pedičkov pogled na problem prevrednotenja smotrov univerzitetne športne vzgoje je aktualen še danes, saj še velja njegova ugotovitev, da bi bilo potrebno študentski mladini zagotoviti prilagojeno športno vzgojo, ki bi z ustreznim didaktično-metodičnim instrumentarijem pospešila in obogatila ekspresivno in doživljajsko moč te dejavnosti na celostno oblikovanje študentov. Dosedanja praksa, da je študentsko populacijo potrebno prilagoditi didaktično-metodičnemu instrumentariju športne vzgoje, je popolnoma zgrešena;
- **»problem semantike«** je aktualen tudi danes, saj zgodovinsko gledano različni termini od telesne vzgoje študentov, športne vzgoje študentov, univerzitetne ali študentske športne vzgoje, do univerzitetnega športa ... nikoli niso bili deležni resne obravnave s strani stroke, kaj šele resno in načrtno strokovno preučevani iz širšega socialnega, psihološkega, pedagoškega in humanističnega vidika.

Ugotavljamo, da ima tudi športna vzgoja na univerzi kot druga samostojna univerzitetna oziroma strokovna področja pravico do svojega lastnega strokovnega in znanstvenega razvoja in da mora prehoditi ustrezno razvojno pot, ki temelji na ustrezni *»študijski zasnovi, vsebini, metodi in sredstvih oblikovalnega dela«*.

Pediček je zastavil tudi vprašanje, ali so koristi športne vzgoje študentov tako velike, da lahko od družbe upravičeno zahtevamo, da nam omogoči in pomaga pri njenem uvajanju v študijske procese na univerzah. Prav tako je bilo in je še aktualno vprašanje, ali tudi študentje sprejemajo in razumejo poslanstvo športne vzgoje tako, da bodo zadovoljena njihova pričakovanja in možnosti osebne ekspresije in gibalne ustvarjalnosti. Trdimo lahko, da v študijskem procesu na univerzi s sistematično športno vzgojo in gibalno dejavnostjo študentov dosegamo oblikovalne učinke mladih, ki jih lahko posreduje le poštena športna borba in igrivost, ki ob katarzični osebni sprostitvi oblikuje celovito osebnostno rast mladega intelektualca. Tega ni mogoče nadomestiti z nobeno drugo univerzitetno ali strokovno-študijsko dejavnostjo. Sistematska in redna športna

vzgoja pomaga oblikovati študenta v vsestransko in uravnoteženo razvito osebnost, kar je tudi glavni cilj celotne šolske vzgoje – posebej univerzitetnega izobraževanja. Zaradi te svoje vloge ima športna vzgoja na univerzi specifičen in bistveno širši socializacijski in humanistični pomen kot na ostalih stopnjah šolskega sistema.

Pediček navaja naslednje pozitivne transfere, ki jih ima študentska športna vzgoja:

- **»transfer življenjskega oziroma delovnega režima«**, ki se kaže v tem, da študentje, ki so prevzeli osnovne delovne navade in zakonitosti športne vadbe v sistematično pravilno vodeni športni vzgoji, le-te lahko prenesejo na svoje osnovno strokovno študijsko delo in si tako zagotovijo večjo študijsko uspešnost in celovit osebnostni razvoj;
- **»prenos zdravih načinov življenja in delovanja, počivanja in kompenzacije«**, kar je tudi danes izjemno pomembno iz vidika vedno večje zahtevnosti strokovnega študija –obsega znanj in strokovnih obremenitev ob nezdravem življenjskem slogu v globalni družbi;
- **»transfer etično-moralnih stališč in zadržanj«**, ki predstavlja v času etično-moralne krize sodobne evropske in slovenske družbe posebno pomembno vlogo, saj je mogoče s kvalitetno in sistematično športno vzgojo zagotoviti okoliščine za *»moralno oblikovanje študentske mladine«*;
- **»športna dejavnost vrača človeka samemu sebi«**, ga reintegrira, vrača k naravi in sočloveku, mu pomaga ustvarjati elementarne in pristne odnose z naravo in soljudmi, ga notranje in zunanje čustveno zapolnjuje, vedri, odvrta od odtujitve, daje smisel kvalitetnemu bivanju ...Vse to je v odtujenem in hitrem tempu življenja ter študija nadvse pomembno sredstvo za nevtraliziranje negativnih *»pojavnost v doživljanju in vedenju sodobne mladine«* na univerzah;
- **»športna vzgoja more imeti na stopnji univerzitetnega študija tudi zanimiv in uspešen samospoznavalen, samospreminjevalen in samouresničevalen transfer«**, ki se kaže v tem, da študentje preko treninga in športne vadbe spreminjajo svojo osebnost, tako da spoznavajo slabosti in sposobnosti svojega telesa ter intelekta, razčlenjujejo in poglobljajo svoje védenje in védenje o samem sebi in se lahko tako bolj celovito samouresničujejo;
- **»socializacijski in humanizacijski prenos«:** Pediček navaja, da vsako športno aktivnost determinira od-

nos človek-človek ali človek-skupina, ki preko športne borbe ali tekmovalnosti človeka postavlja v določeno socialno soodvisnost z drugim človekom ali določeno skupino oseb. Ta socialna odvisnost mlademu intelektualcu predstavlja dragoceno izkušnjo za proces podružabljenja in človečenja njegovega jaza, tako da se osebnostno pripravlja na kvalitetno zrelo življenje;

– **»osebnostno-ekspresivni transfer«** je pomemben za razvoj uravnotežene osebnosti in sami osebnosti oziroma človeku omogoča, da se izrazi ali ekspresionira na njemu lasten način, ki je odvisen od *»osebne značilnosti, sposobnosti in nadarjenosti«*. Izražanje lastne osebnosti je povsem prvinska in temeljna težnja vsakega človeka. Problem nastane takrat, ko se oseba ekspresionira na deviantne načine in tako povzroči motnje v sistemu sobivanja z drugimi ljudmi. Študirajoča mladina ima v športni vzgoji neštivilne *»identifikacijske«* možnosti za ustvarjanje in izražanje lastnega jaza. Te možnosti za polno in ustvarjalno izražanje sebe so za oblikovanje zrele osebnosti zelo pomembne, saj nedorečenemu in razvijajočemu študentskemu jazu pomagajo do življenjske zrelosti;

– **»vsak človek ima poleg drugačne kakovosti tudi drugačno količino izražanja samega sebe«**: ne nadzorovano izražanje samega sebe lahko privede do hudih motenj v razvoju posameznika oziroma njegove osebnosti in motenj v medčloveških relacijah. Univerzitetna vzgoja je zato dolžna obrusiti psihodinamični vidik izražanja človeka in ga transformirati v vsestransko razvito ter celovito osebnost. Sistematična študentska športna vzgoja lahko univerzitetni vzgoji veliko doprinese, saj mora vsak športno aktiven mlad intelektualec preko športne borbe in tekmovanja spoznati svojo vedenjsko strukturo in jo po potrebi stalno prilagajati sočloveku in soljudem ter splošnim civilizacijskim in kulturnim normam.

Pediček navaja, da študentska športna vzgoja ni nobena čudežna dejavnost, ki bi sama po sebi generirala pozitivne transfere na študirajočo mladino in posledično na celotno družbo. Športna vzgoja na univerzah bo uspešna samo takrat, ko jo bodo izvajali in načrtovali ustrezno usposobljeni pedagoški kadri in bo za študente *»tista ugodna, načrtno izzvana in zavestno vodena oblikovalna okoliščina v okviru univerzitetnega študija, ki*

nam more prav gotovo roditi vse navedene in še vrsto drugih koristnih transferov, če jo interdisciplinarno zasnujemo ali koncipiramo, če jo timsko organiziramo in strokovno vodimo ter uresničujemo čim bolj v smeri različnih sodobnih športno amatersko tekmovalnih in športno rekreativnih zvrsti«.

■ Zaključne ugotovitve

Kljub temu da je Pediček na področju telesne kulture oziroma športa ustvarjal v šestdesetih in sedemdesetih letih prejšnjega stoletja, je njegova sporočilnost danes še zelo aktualna in živa. V času njegovega ustvarjanja je univerza ravno uvajala športno vzgojo za študente. Njegova opažanja in ugotovitve na tem področju so bila izjemne in velika škoda je, da njegovih ugotovitev univerza in načrtovalci športne vzgoje na univerzi niso prenesli v prakso. Pediček je bil v svojih pogledih daleč pred svojim časom in še danes lahko koristno uporabimo njegovo razmišljanje in sporočilnost glede pomena in vloge univerzitetnega oziroma študentskega športa.

Ne glede na trenutno stanje univerzitetnega športa je potrebno v duhu Pedičkovega razmišljanja narediti vse, da se trend razvoja univerzitetnega športa in študentske športne vzgoje obrne v pozitivno smer. Le tako bo možno zagotoviti, da bomo v bodočnosti preko *»univerze športne odličnosti«* nekoč postali resnično športen narod.

■ Literatura in viri

1. Berčič, H. (2011). Strokovno gradivo za ustanovitev Katedre za šport na univerzi na Fakulteti za šport v Ljubljani.
2. Gerlovič, D. (2008). Univerzitetna športna odličnost. *Univerzitetni šport*, (2), 2.
3. Gerlovič, D. (2009). Slovenski univerzitetni šport in športni objekti. *Šport*, 57, (3-4), 18–19.
4. Pediček, F. (1970). *Pogledi na telesno vzgojo, šport in rekreacijo*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
5. Strokovna gradiva Katedre za šport na univerzi. Fakulteta za šport, Ljubljana, 2007.
6. Strokovna gradiva Slovenskega akademškega športnega društva. Ljubljana, 2011.
7. Strokovna gradiva revije *Univerzitetni šport*. Slovensko akademsko športno društvo. Ljubljana, 2010.

Pred. spec. Dušan Gerlovič
dusan.gerlovic@siol.net